

Skörd av potatis 2013

Preliminära uppgifter

Production of potatoes in 2013
Preliminary results

I korta drag

Skörden av potatis i nivå med föregående års resultat

Den svenska skörden av matpotatis beräknas till 550 600 ton. Det är i nivå med 2012 års slutliga totalskörd. Fyra län dominerar matpotatisodlingen: Skåne, Västra Götalands, Hallands och Östergötlands län.

Hektarsköörden av matpotatis inklusive färskpotatis beräknas för år 2013 till 30 980 kilo per hektar, vilket är 5 % högre jämfört med föregående års slutliga hektarskörd.

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län. Hektarsköörden beräknas till 42 020 kilo per hektar och den totala skörden till 254 900 ton, vilket är i nivå med föregående års resultat.

Nästan all potatis kunde skördas

Obärgade arealer för matpotatis beräknas för landet som helhet uppgå till 100 hektar. Det är en minskning med 650 hektar jämfört med föregående år, som var ett besvärligt skördeår, och den minsta obärgade arealen som redovisats sedan 1997. För potatis för stärkelse beräknas mindre än 5 hektar vara obärgat.

Odlingen av potatis fortsätter att minska

Den preliminära arealen matpotatis uppgick år 2013 till 17 770 hektar, en minskning med 5 % jämfört med 2012 års slutliga areal. Jämfört med 2004 har arealen matpotatis minskat med 23 %. Arealen stärkelsepotatis uppgick till 6 070 hektar, vilket är i nivå med föregående år men en minskning jämfört med åren före 2012. Sedan 2004 har arealen minskat med uppemot 30 %.

Gunnel Wahlstedt, SCB, tfn 019-17 62 45, gunnel.wahlstedt@scb.se
Olle Funcke, SCB, tfn 019-17 60 51, olle.funcke@scb.se

Statistiken har producerats av SCB på uppdrag av Jordbruksverket, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1654-4242 Serie JO – Jord- och skogsbruk, fiske. Utkom den 6 december 2013.
URN:NBN:SE:SCB-2013-JO17SM1301_pdf.
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Stefan Lundgren, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Odlingen av matpotatis fotsätter att minska	3
Hektarskörden av matpotatis 5 % högre jämfört med föregående år	4
Högsta hektarskördarna i Hallands och Östergötlands län	4
Totala matpotatisskörden av matpotatis i nivå med 2012 års skörd	5
Totalskörden av potatis för stärkelse i nivå med 2012 års resultat	5
Nästan all potatisareal kunde skördas	7
Tabeller	9
Teckenförklaring	9
1. Matpotatis. Preliminära resultat 2013	10
2. Potatis för stärkelse. Preliminära resultat 2013	11
3. Potatis. Obärgad areal. Preliminära resultat 2013	12
Fakta om statistiken	13
Detta omfattar statistiken	13
Definitioner och förklaringar	13
Så görs statistiken	14
Statistikens tillförlitlighet	14
Bra att veta	15
In English	17
Summary	17
List of tables	17
List of terms	18

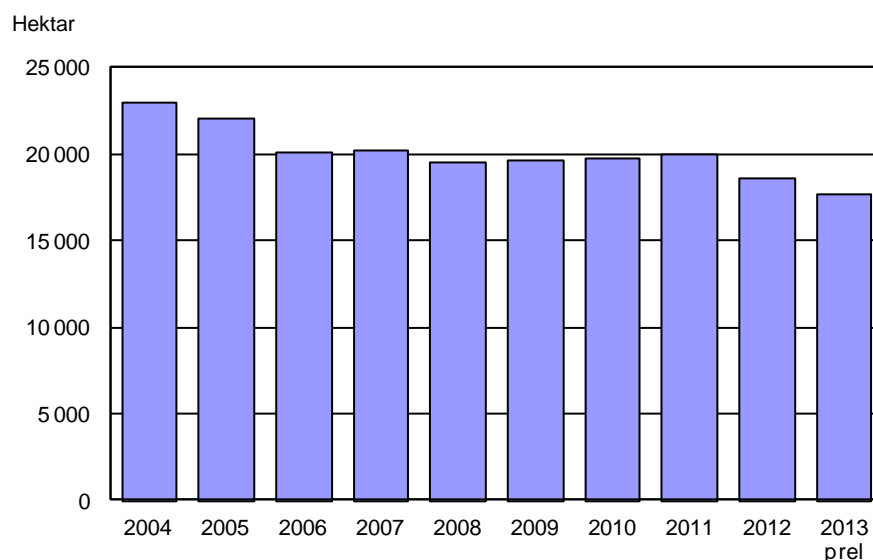
Statistiken med kommentarer

Odlingen av matpotatis fotsätter att minska

Den preliminära arealen matpotatis, som används för beräkning av totalskördar, uppgick år 2013 på riksnivå till 17 770 hektar. Det är en minskning med 940 hektar eller 5,0 % jämfört med föregående års slutliga statistik. Arealerna i Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs och Västerbottens län minskade med mellan 10 och 80 hektar. Minskningen mätt i hektar var allra störst i Skåne respektive Västra Götalands län. I dessa län minskade arealerna med 450 respektive 160 hektar. I Gotlands län ökade däremot arealen med drygt 10 hektar jämfört med fjolåret. Övriga län hade endast mindre arealförändringar, som understeg 10 hektar jämfört med föregående år. Skörd från kolonilotter, trädgårdsland etc. ingår inte i föreliggande statistik.

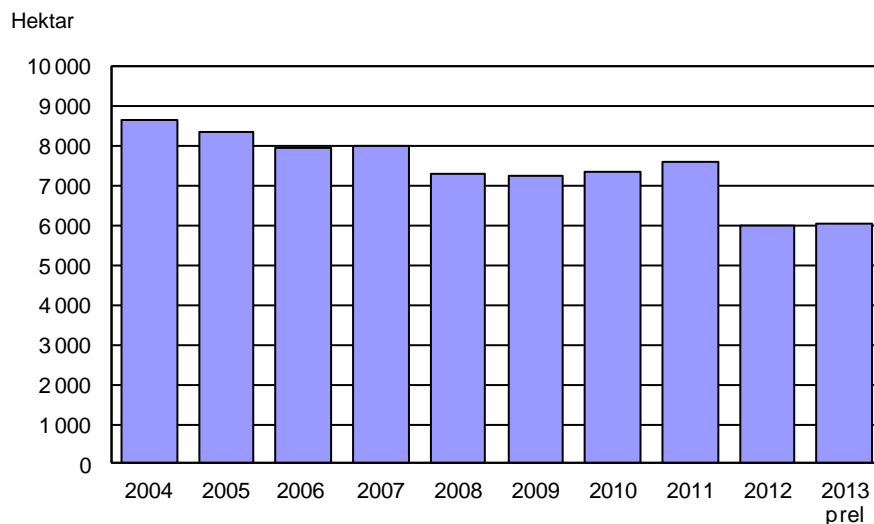
Figur A visar att den totala arealen matpotatis i riket sjönk i början av tioårsperioden. Mellan 2006 och 2011 uppgick arealen till omkring 20 000 hektar årligen. Under 2012 och 2013 uppvisar arealen återigen en större minskning med 11 % på två år. Sedan 2004 har arealen matpotatis minskat med 23 %.

Figur A. Matpotatis. Arealer 2004–2013

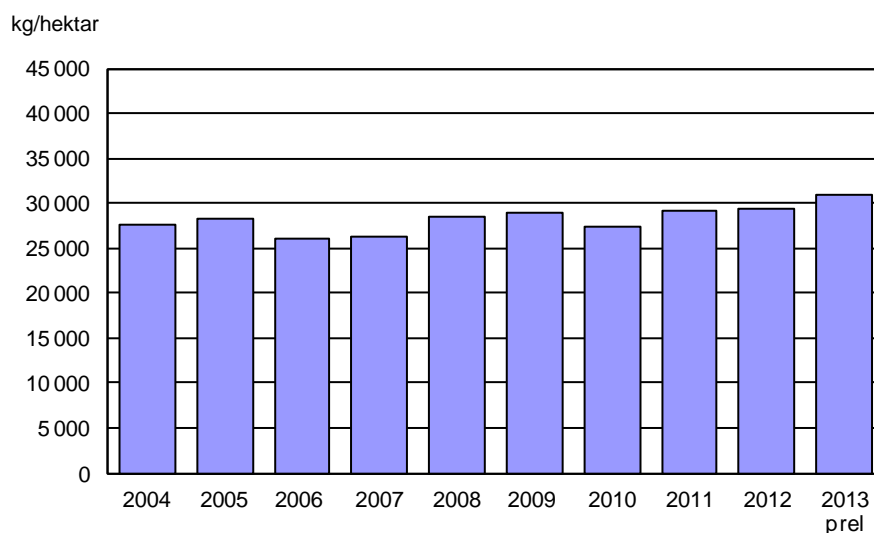
Den preliminära arealen stärkelsepotatis för 2013 redovisades till 6 070 hektar. Det är en liten ökning med 50 hektar eller 1 % jämfört med föregående års slutliga statistik.

Figur B visar att arealen potatis för stärkelse i början av den senaste tioårsperioden översteg 8 000 hektar för att sedan successivt minska. EU-stödet för kontrakterad stärkelsepotatis upphörde vid årsskiftet 2011/2012. Odlarna utnyttjade sina andelar i större utsträckning under 2011 vilket ledde till en viss återhämtning i arealen, men för 2012 fortsatte arealen att minska. Arealen 2013 är i nivå med föregående års areal. Sedan 2004 har arealen minskat med uppemot 30 %.

Figur B. Potatis för stärkelse. Arealer 2004–2013**Hektarskörden av matpotatis 5 % högre jämfört med föregående år**

Hektarskörden av matpotatis inklusive färskpotatis beräknas för år 2013 till 30 980 kilo per hektar, vilket är 5 % högre jämfört med föregående års slutliga hektarskörd. Till matpotatis räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även potatis för tillverkning av mos, chips, pommes frites m.m. samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatisorter.

Av figur C framgår att hektarskördenivån är relativt konstant under tioårsperioden med undantag för några år med en något lägre skördenivå, nämligen åren 2006, 2007 och 2010.

Figur C. Matpotatis. Hektarskördar 2004–2013**Högsta hektarskördarna i Hallands och Östergötlands län**

Hallands och Östergötlands län redovisar de högsta hektarskördarna med 35 940 respektive 35 340 kilo per hektar, vilket är i nivå med föregående år. Skåne län, som har en omfattande odling av färskpotatis och därmed en lägre hektarskördenivå, har en hektarskörd på 31 870 kilo per hektar, vilket är på samma nivå som i fjol. I Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västerbottens och Norrbottens

län är skörden per hektar avsevärt högre, mellan 28 och upp till drygt 50 % högre jämfört med fjolåret. De lägre hektarskördarna i fjol berodde bland annat på sen sättnings, men även på regn under hösten som ledde till ett besvärligt skördearbete och stora obärgade arealer. När hektarskörderna beräknas ingår eventuell obärgad areal i skattningen. Stora obärgade arealer sänker därmed den skattade hektarskörderna. Ingen beräkning av hektarskörd per skördad areal görs.

Hektarskörderna för färskpotatis beräknas även separat. På riksnivå uppgår den till 19 880 kilo per hektar, vilket är i nivå med skördenivån föregående år. Av rikets matpotatisareal var 19 % färskpotatisodlingar. Det är en oförändrad andel jämfört med fjolåret. Uppgifter om färskpotatis insamlas för färskpotatissorter, men brukaren har också möjlighet att ange skörd för ytterligare sorter som skördats som färskpotatis.

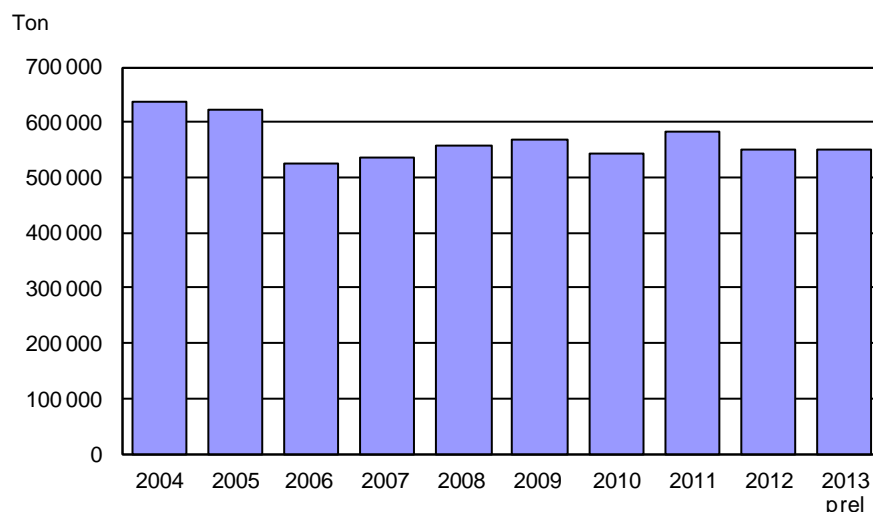
Totala matpotatisskörderna av matpotatis i nivå med 2012 års skörd

Totalskörderna av matpotatis beräknas för riket till 550 600 ton (se tabell 1). Det är i nivå med 2012 års slutliga totalskörd. Fyra län dominerar odlingen av matpotatis; Skåne, Västra Götalands, Hallands och Östergötlands län. Tillsammans står de i år för 76 % av landets totala matpotatisskörd.

Drygt 50 % högre totalskörd än föregående år redovisas för Norrbottens län. Uppemot 40 % högre totalskörd redovisas för Dalarnas län, medan Värmlands, Gävleborgs och Vätterbottens län har mellan 22 och 26 % högre totalskörd jämfört med fjolåret. Skåne län har däremot 6 % lägre totalskörd jämfört med fjolåret. Övriga län uppvisar mindre förändringar jämfört med föregående år.

Utvecklingen av den totala matpotatisskörderna under den senaste tioårsperioden visas i figur D. Totalskörderna översteg 600 000 ton i början av perioden. Trots minskande arealer ligger produktionen på omkring 550 000 under år med goda hektarskördnivåer.

Figur D. Matpotatis. Totalskördar 2004–2013

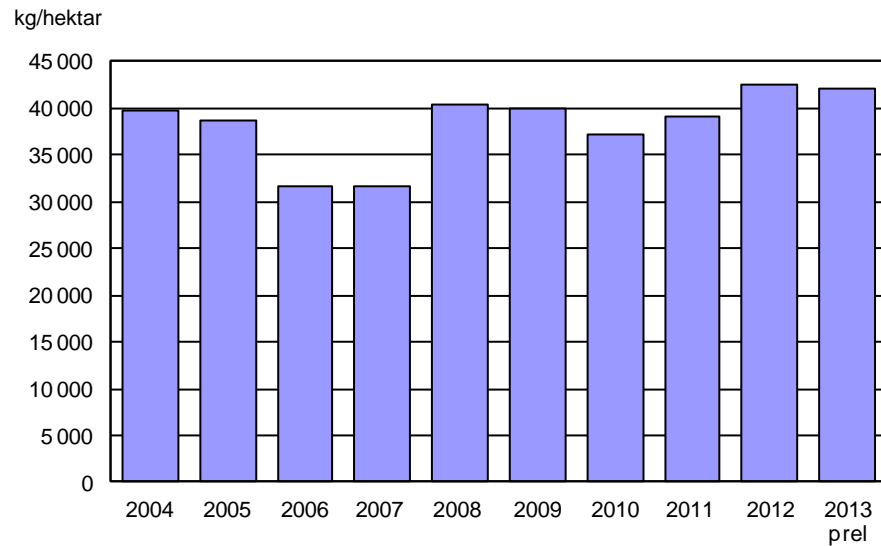

Totalskörderna av potatis för stärkelse i nivå med 2012 års resultat

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län. Hektarskörderna beräknas till 42 020 kilo per hektar och den totala skörden till 254 900 ton, vilket är i nivå med föregående års resultat (se tabell 2). I beräkningarna av hektar- och totalskördar ingår även utsädesodlingar. Matpotatis som levererats för användning till stärkelseproduktion ingår inte här utan redovisas som matpotatis.

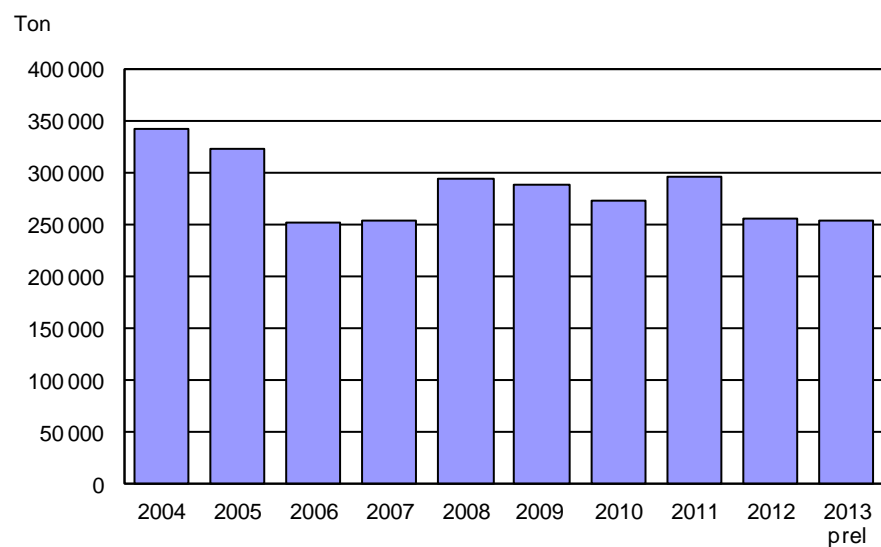
Av figur E framgår att 2012 och 2013 års hektarskördar är de högsta som noterats under tioårsperioden.

Figur E. Potatis för stärkelse. Hektarskördar 2004–2013

En minskad areal för åren sedan 2008 har kompenseras av goda hektarskördar under dessa år, vilket gör att totalskörderna inte minskat i lika stor utsträckning som annars varit fallet. För 2012 och 2013 kan den kraftiga arealminskningen inte fullt ut kompenseras med de höga hektarskördarna som redovisades för åren utan skörden totalt för riket minskar jämfört med tidigare år, se figur F.

Figur F. Potatis för stärkelse. Totalskördar 2004–2013

Nästan all potatisareal kunde skördas

Obärgade arealer för matpotatis beräknas för landet som helhet uppgå till 100 hektar (se tabell 3). Det är en minskning med 650 hektar jämfört med föregående år, som var ett besvärligt skördeår, och den minsta obärgade arealen som redovisats sedan 1997. För potatis för stärkelse beräknas mindre än 5 hektar eller 0,0 % av arealen vara obärgad. Uppgifterna om obärgade arealer är osäkra som en följd av att förekomsten av att de obärgade arealerna varierar kraftigt mellan olika jordbruksföretag och regioner.

Odlingsbetingelser

Våren var kylig och grödorna fick på många håll en sen start. Sommaren blev varm och torr. Tillväxten hämmades i odlingar utan bevattnings. Hösten erbjöd många dagar med sol och värme och merparten av potatisen kunde skördas under gynnsamma väderleksbetingelser.

Skördens kvalitet

Jordbrukarna gjorde i matpotatisundersökningen en bedömning om huruvida olika kvalitetsegenskaper förekom i större utsträckning än normalt. Liksom föregående år var små knölar det som rapporterades oftast. För 2013 års skörd uppgav 18 % av brukarna att små knölar förekom i större utsträckning än normalt, en minskning med 3 procentenheter jämfört med föregående år. Brukarna angav förekomst av skorv och larvskador i större utsträckning än normalt, en ökning gentemot föregående år med 14 respektive 5 procentenheter. Även grönfärgade, stora knölar samt frost rapporterades förekomma i större omfattning än föregående år. Röt- respektive kvävningsskador rapporterades däremot i mindre omfattning (12 respektive 8 procentenheter) jämfört med 2012, då den regniga hösten orsakade problem. Även rostringar, mekaniska skador, missformade knölar och sprickor rapporterades förekomma i mindre utsträckning än föregående år.

Jordbrukarna gjorde en bedömning av bortsorteringen av knölar med kvalitetsfel. På riksnivå angav 60 % av jordbrukarna att bortsorteringen av knölar inte var större än normalt medan 21 % ansåg att så var fallet. Det är en minskning med 8 procentenheter jämfört med föregående år av dem som ansåg att bortsorteringen var större än normalt. År 2012 var ett besvärligt skördeår på många håll. Återstående, 19 % av odlarna, hade ingen uppfattning då de t.ex. sålde potatisen utan sortering eller ännu inte börjat sortera potatisen.

I undersökningen om potatis för stärkelse gjordes endast en bedömning om rötskadade knölar förekom i större utsträckning än normalt. Där angav 97 % av odlarna att rötskadade knölar inte förekom i större utsträckning än normalt, endast 1 % av odlarna angav att det fanns mer rötskadade knölar än normalt och 2 % angav ”vet ej”.

Uppgifterna om bedömda kvalitetsegenskaper kan ses som kompletterande information till de standardtal för bortsortering som används vid beräkningen av den reducerade skördens storlek. I potatisundersökningarna görs en korrigerings av den totala hektarsköörden för bortsortering och småfallande med hjälp av standardtal. För matpotatis beräknades standardtalet för bortsortering av småfallande, gröna och rötskadade m.m. på riksnivå till 9,5 %. För potatis för stärkelse, där endast rötskadade knölar bortsorteras, beräknades standardtalet till 0,4. Den här statistiken tar inte hänsyn till lagringsförluster utan skörden beräknas för den bärgade skörden före inlagring. Resultaten redovisas utförligare i dokumentet ”Beskrivning av statistiken”.

Kommentarer till tabellerna

Redovisning görs för län, produktionsområden och hela riket. I tabellerna redovisas antal företag som varit underlag för beräkningarna, bärgad skörd per hektar, medelfel för hektarskörd, grödareal, total skörd samt medelfel för den totala skörden. Förekomst av obärgade arealer gör att hektarskörd och totalskörd blir

lägre för den aktuella grödan. Slutliga resultat för riket för de närmast föregående åren redovisas också som jämförelse.

För att undvika redovisning av alltför osäkra resultat krävs att redovisad hektarskörd för länet grundar sig på uppgifter från minst 20 jordbruksföretag. Vid färre antal företag ersätts skördeuppgiften i tabellen med två prickar (..). När inga observationer finns att redovisa markeras detta med ett streck (-).

Vid denna preliminära beräkning av totalskördar används normalt preliminära grödarealer från det Statistiska meddelandet om jordbruksmarkens användning, vilket baseras på stödansökningar. För att få med fler arealändringar av utvintade höstsådda grödor till vårsådda användes under 2013 istället ett senare uttag från Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd. Det är samma arealunderlag som användes i Jordbruksverkets Skördeprognos för spannmål och oljeväxter 2013 (JO 29 SM 1301).

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available or too unreliable to be presented
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable

1. Matpotatis. Preliminära resultat 2013**Hektarskörd, areal och totalskörd**

1. Table potatoes. Preliminary results 2013

Yield per hectare, crop area and total production

Område	Antal under- sökta företag ¹⁾	Hektar- skörd tot., kg/ha	Hektar- skörd red., kg/ha ²⁾	Medel- fel, %	Areal, hektar	Total skörd, ton ²⁾	Medel- fel, %
Län							
Stockholms	3	100
Uppsala	13	200
Södermanlands	3	70
Östergötlands	58	38 910	35 340	1,5	1 690	59 900	1,5
Jönköpings	12	110
Kronobergs	5	50
Kalmar	23	33 920	31 300	4,0	450	14 000	4,0
Gotlands	30	32 150	29 640	1,8	870	25 900	1,8
Blekinge	7	80
Skåne	242	34 050	31 870	1,2	6 720	214 300	1,2
Hallands	57	38 740	35 940	2,4	1 840	66 200	2,4
Västra Götalands	76	35 740	32 400	2,1	2 400	77 700	2,1
Värmlands	22	32 430	28 860	3,6	370	10 800	3,6
Örebro	24	31 690	28 270	4,2	470	13 200	4,2
Västmanlands	1	50
Dalarnas	40	35 200	30 790	1,7	940	29 000	1,7
Gävleborgs	29	21 610	18 880	6,4	220	4 100	6,4
Västernorrlands	17	160
Jämtlands	19	130
Västerbottens	31	26 260	20 920	3,1	320	6 700	3,1
Norrbottnens	30	25 280	20 090	0,9	520	10 500	0,9
Produktionsområden							
Götalands södra slättbygder	177	37 620	35 100	1,3	5 000	175 400	1,3
Götalands mellanbygder	162	31 920	29 790	1,4	4 610	137 300	1,4
Götalands norra slättbygder	114	37 650	34 160	1,3	3 840	131 100	1,3
Svealands slättbygder	50	30 450	27 170	2,3	1 040	28 200	2,3
Götalands skogsbygder	54	28 280	25 810	4,5	710	18 200	4,5
Mell. Sveriges skogsbygder	40	29 890	26 530	3,2	780	20 800	3,2
Nedre Norrland	81	29 250	25 470	3,2	950	24 100	3,2
Övre Norrland	64	25 460	20 250	1,4	860	17 400	1,4
Hela Riket³⁾							
2013	742	33 880	30 980	0,7	17 770	550 600	0,7
2012	810	32 010	29 370	0,9	18 710	549 400	0,9
2011	879	31 810	29 130	0,6	20 050	584 000	0,6
2010	815	29 880	27 360	0,7	19 840	542 900	0,7
2009	910	31 450	28 850	0,7	19 710	568 500	0,7
2008	886	31 200	28 490	0,7	19 590	558 200	0,7
Genomsnitt 2008–2012	.	31 270	28 640	.	19 580	560 600	.

1) Antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna. Där antalet understiger 20 utelämnas resultaten (..).

2) Reducerad för små (<35 mm), rötskadade eller grönfärgade knölar.

3) För åren 2008–2012 redovisas de slutliga resultaten.

2. Potatis för stärkelse. Preliminära resultat 2013**Hektarskörd, areal och totalskörd**

2. Potatoes for processing of starch. Preliminary results 2013

Yield per hectare, crop area and total production

Område	Antal under- sökta företag ¹⁾	Hektar- skörd tot., kg/ha	Hektar- skörd red., kg/ha ²⁾	Medel- fel, %	Areal, hektar	Total skörd, ton ²⁾	Medel- fel, %
Län							
Kalmar	26	42 450	42 280	1,0	660	27 800	1,0
Blekinge	39	40 610	40 450	2,1	1 750	70 600	2,1
Skåne	97	42 810	42 640	1,7	3 590	152 900	1,7
Övriga	2	80
Produktionsområden							
Götalands södra slättbygder	19	530
Götalands mellanbygder	127	42 250	42 080	1,3	5 000	210 300	1,3
Götalands norra slättbygder	1	60
Svealands slättbygder	0
Götalands skogsbygder	17	480
Mell. Sveriges skogsbygder	-	-	-	-	-	-	-
Nedre Norrland	-	-	-	-	-	-	-
Övre Norrland	-	-	-	-	-	-	-
Hela Riket³⁾							
2013	164	42 190	42 020	1,2	6 070	254 900	1,2
2012	168	42 710	42 540	0,8	6 020	256 000	0,8
2011	167	39 280	39 130	1,2	7 620	298 000	1,2
2010	153	37 290	37 140	1,2	7 360	273 400	1,2
2009	157	40 060	39 900	1,4	7 250	289 400	1,4
2008	159	40 610	40 440	1,2	7 290	295 000	1,2
Genomsnitt 2008–2012	.	39 990	39 830	.	7 110	282 400	.

1) Antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna. Där antalet understiger 20 utelämnas resultaten (..).

2) Reducerad för rötskadade knölar.

3) För åren 2008–2012 redovisas de slutliga resultaten.

3. Potatis. Obärgad areal. Preliminära resultat 2013 Procent och hektar av grödarealen

3. Potatoes. Area not harvested. Preliminary results 2013
Per cent and hectares the cultivated area

Område	Matpotatis Obärgad areal			Potatis för stärkelse Obärgad areal		
	Procent	Hektar	Medelfel, procent	Procent	Hektar	Medelfel, procent
Län						
Stockholms	-	-	-
Uppsala	-	-	-
Södermanlands
Östergötlands	0,1	0	32,9	-	-	-
Jönköpings	-	-	-
Kronobergs
Kalmar	0,2	0	86,5	0,0	0	0,0
Gotlands	0,3	0	85,0	-	-	-
Blekinge	0,0	0	0,0
Skåne	0,3	20	25,4	0,0	0	79,4
Hallands	1,0	20	31,1
Västra Götalands	0,2	0	39,2
Värmlands	0,8	0	18,5	-	-	-
Örebro	0,0	0	0,0	-	-	-
Västmanlands	-	-	-
Dalarnas	0,3	0	30,9	-	-	-
Gävleborgs	0,7	0	16,1	-	-	-
Västernorrlands	-	-	-
Jämtlands	-	-	-
Västerbottens	0,8	0	31,3	-	-	-
Norrbottens	0,2	0	17,1	-	-	-
Produktionsområden						
Götalands södra slättbygder	0,3	10	12,6
Götalands mellanbygder	0,4	20	25,4	0,0	0	0,0
Götalands norra slättbygder	0,1	0	24,0
Svealands slättbygder	3,0	30	42,4
Götalands skogsbygder	1,5	10	60,0
Mell. Sveriges skogsbygder	0,3	0	29,6	-	-	-
Nedre Norrland	1,4	10	13,2	-	-	-
Övre Norrland	0,5	0	23,2	-	-	-
Hela riket¹⁾						
2013	0,6	100	14,7	0,0	0	79,4
2012	4,0	750	7,4	0,3	20	9,9
2011	3,9	790	4,9	0,5	40	17,0
2010	1,8	360	..	0,1	10	..
2009	1,7	340	..	0,5	30	..
2008	1,6	320	..	0,2	10	..

Anm. Där antalet företag i bearbetningen understiger 20 utelämnas resultaten (..).

1) För åren 2008–2012 redovisas de slutliga resultaten.

Fakta om statistiken

Sedan lång tid tillbaka har i Sverige varje år uppskattningar av skördar inom jordbruket redovisats. Skördeuppskattningar enligt den s.k. objektiva metoden infördes i början av 1960-talet, genomfördes av SCB och utformades då främst för skördeskadeskyddets behov av statistik som beräkningsunderlag. Därigenom uppfylldes i huvudsak även andra behov av skördestatistik. Det statliga skördeskadeskyddet upphörde efter 1987 års skörd då ansvaret övertogs av Lantbrukarnas riksförbund (LRF). När även detta skydd avvecklades 1995 åtog sig staten att ha ett övergripande ansvar för skördeskador av naturkatastrofkaraktär.

Under andra hälften av 1990-talet förändrades undersökningsmetoderna och den s.k. objektiva metoden med provtagningar i fält används inte längre. För potatis baseras skördestatistiken fr.o.m. 1999 på uppgifter som insamlas direkt ifrån jordbrukarna.

Undersökningen om skörd av potatis ingår i Sveriges officiella statistik. Denna statistik är delvis EU-reglerad då vissa uppgifter om skördar ska redovisas till EU enligt Europaparlamentets och Rådets förordning (EEG) nr 543/2009 av den 18 juni 2009 om skördestatistik.

Detta omfattar statistiken

Definitioner och förklaringar

Den **population**, som den preliminära skördestatistiken ska belysa, utgörs av jordbruksföretag med odling av matpotatis respektive potatis för stärkelse under 2013.

Skördestatistiken baseras på urvalsundersökningar med jordbruksföretag som undersökningsenheter. Med **jordbruksföretag** avses en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Vid skattningen av preliminära totalskördar användes under åren 2011 och 2012 **arealuppgifter** från det preliminära Lantbruksregistret (LBR). År 2013 användes istället grödarealer baserade på ett senare uttag från Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd, ett uttag som gjordes i mitten av juli. Därmed kunde årets många arealändringar orsakade av utvintrade höstsådda arealer komma med i beräkningsunderlaget. Det är samma arealunderlag som använts i Jordbruksverkets Skördeprognos för spannmål och oljeväxter 2013 (JO 29 SM 1301).

Skörd av potatis redovisas dels för matpotatis och dels för potatis för stärkelse. Till **matpotatisen** räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även industripotatis för tillverkning av t.ex. mos, chips, pommes frites och för leverans till skalerier samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatissorter. I **potatis för stärkelse** ingår även utsädesodlingar.

Den **totala hektarskörden** som är en bruttoskörd tas fram som kvoten mellan den skattade totalskörden (brutto) och den skattade arealen i redovisningsgruppen.

Den **reducerade hektarskörden** erhålls därefter genom att korrigera den totala hektarskörden för bortsortering och småfallande med hjälp av standardtal. Standardtalen baseras på uppgifter från 1987–1998 års objektiva skördeuppskattningar på produktionsområdesnivå och för riket. För matpotatis beräknades standardtalet för bortsortering av småfallande, gröna och rötskadade m.m. på riksnivå till 9,5 %. För potatis för stärkelse, där endast rötskadade knölar bortsorteras, beräknades standardtalet till 0,4 %. För färskpotatis görs ingen korrigerande bortsortering.

När hektarskördarna beräknas ingår eventuell obärgad areal och osatta vändtegar i skattningen. Stora obärgade arealer sänker den skattade hektarskörd. Ingen beräkning av hektarskörd per skördad areal görs.

Totalskörd (netto), som är den redovisade, beräknas sedan genom att den reducerade hektarskörd multipliceras med de aktuella preliminära arealuppgifterna.

Så görs statistiken

Skördeskattningarna av potatis 2013 baseras på uppgifter från ett urval av odlare. I de preliminära skördeskattningarna har uppgifter från 742 av 1 000 utvalda matpotatisodlare respektive uppgifter från 164 av 192 utvalda odlare av stärkelsepotatis ingått i beräkningarna.

Som urvalsram används Jordbruksverkets administrativa register för arealbase-
rade stöd. Urvalet drogs bland de jordbruksföretag som år 2013 brukade mer än fem hektar åkermark. Här ingår både ekologiskt och konventionellt odlade arealer.

Uppgiftsinsamlingen sker genom att jordbrukarna lämnar sina skördeuppgifter via internet eller via telefonintervjuer utförda av SCB:s intervjuare.

För matpotatis insamlas uppgifter om:

- Skördad kvantitet av färskpotatis, främst sorterna Alexia, Arielle, Arrow, Early Puritan, Erika, Maria, Piccolo Star, Princess, Rocket och Solist.
- Skördad kvantitet av matpotatis.
- Kvalitetsegenskaper, en bedömning om vissa angivna egenskaper förekom i större utsträckning än normalt.
- Areal vändteg.
- Obärgad areal av matpotatis.
- därav ekologisk odling.

För potatis för stärkelse insamlas uppgifter om:

- Skördad kvantitet av potatis för stärkelse.
- Kvalitetsegenskaper, en bedömning om rötskadade knölar förekom i större utsträckning än normalt.
- Areal vändteg.
- Obärgad areal av potatis för stärkelse.

Med ledning av varje företags areal, som ingår i uppgiftsinsamlingen, framräknas företagets hektarskörd. Arealuppgifterna är i regel desamma som lantbrukaren lämnat i sin ansökan om arealersättning tidigare under året.

Statistikens tillförlitlighet

För att belysa den osäkerhet som finns i resultaten på grund av att beräkningarna grundar sig på uppgifter från ett urval av företag redovisas i tabellerna relativa medelfel för de skattade hektarskördarna och totalskördarna. I medelfelet inkluderas även effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom mätfel.

Bortfall

Andelen bortfall i årets preliminära beräkning för matpotatis är 10,7 % (107 undersökningsenheter), utöver det är 1,0 % (10 undersökningsenheter) partiella bortfall. För potatis för stärkelse är andelen bortfall 8,3 % (16 undersökningsenheter).

Medelfel

Medelfelet anges i % av den skattade skörden. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas. För t.ex. en skattad hektarskörd för potatis på 30 000 kg/ha och ett medelfel på 1,0 % (dvs. 300 kg/ha) kan man med liten

felrisk (5 %) säga att intervallet $30\,000 \pm 2 \times 300$ (dvs. 29 400 – 30 600 kg/ha) omfattar den verkliga hektarskörden.

Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd betraktas i detta sammanhang som totalregister för grödarealer, vilket innebär att de procentuella medelfelen för hektar- och totalskörd blir identiska.

Övertäckning och undertäckning

Mellan tidpunkten för urvalsramens upprättande och undersökningstillfället sker förändringar i företagsbeståndet. Nystartade företag utgör undertäckning och företag som upphört eller inte odlar potatis utgör övertäckning. Från och med 2001 års undersökning används årets aktuella uppgifter om lantbruksföretag och arealer som underlag för urvalet. Detta medför att undertäckningen minskats till en marginell nivå. Övertäckningen beräknas i den preliminära statistiken till 14,1 % (141 undersökningsenheter) för matpotatis och 6,3 % (12 undersökningsenheter) för stärkelsepotatis. I övertäckningen inkluderas företag som visar sig ha potatisodlingen utarrenderad, vilket just för matpotatis är tämligen vanligt.

Bearbetning

De inkomna uppgifterna granskas. I samband med detta görs manuella och maskinella kontroller. Särskild granskning görs t.ex. när låga respektive höga hektarskördar redovisats. I vissa fall kan uppgifterna rättas med hjälp av kommentarer som lämnats på blanketterna. Vid behov tas förnyad kontakt med uppgiftslämnarna. Säkerheten i bearbetningsprocessen bedöms vara god.

Bra att veta

Jämförbarhet

Under mer än 35 år utgjorde de objektiva skördeuppskattningarna med provtagningar grunden för beräkning av skörden av spannmål och potatis. Sedan 1999 samlas uppgifter om potatis in direkt ifrån jordbrukarna. Skillnader mellan metoderna gör att jämförelser med åren före 1999 och resultaten för senare år är svåra att göra. Detta beskrivs närmare i dokumentet "Beskrivning av statistiken".

Jämförbarheten med motsvarande statistik för andra EU-länder bedöms vara god. Skördestatistik översänds varje år till EU:s statistikkontor Eurostat och publiceras tillsammans med motsvarande statistik för andra EU-länder i Eurostats databas (Statistics Database).

Annan statistik

Preliminära uppgifter om jordbruksmarkens användning 2013 har redovisats i Statistiska meddelanden JO 10 SM 1301.

Skördeuppgifter för ekologiskt odlad areal har samlats in sedan år 2003. Resultaten för 2012 har redovisats i Statistiska meddelanden JO 14 SM 1301.

Med skördestatistiken för en lång följd av år som underlag beräknar SCB normskördar. Med normskördar menas den skörd som kan förväntas under normala väderbetingelser. Resultaten redovisas i juni varje år i Statistiskt meddelande, senast JO 15 SM 1301. Redovisning sker för skördeområden, län, produktionsområden och riket.

Elektronisk publicering

Detta Statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Ta del av statistiken och på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. De som kostnadsfritt önskar erhålla Statistiska meddelanden med jordbruksstatistik i pdf-format per e-post, kan anmäla det till statistik@jordbruksverket.se.

Beskrivning av statistiken

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i ”Beskrivning av statistiken” för skörd av potatis 2013. Detta dokument finns tillgängligt på SCB:s och Jordbruksverkets webbplatser.

In English

Summary

Production of potatoes in 2013, preliminary results

This report provides the preliminary results of 2013 for the yield per hectare and total production of potatoes. The results are presented for counties, production areas and for the whole country.

The results are presented for table potatoes and potatoes for processing of starch. For the whole country, the yield per hectare for table potatoes is estimated at 30 980 kg and the total production is estimated at 550 600 tonnes. The corresponding figures for potatoes for processing of starch are 42 020 kg and 254 900 tonnes, respectively.

The tables show the number of observations, the total and reduced yields per hectare in kg and total production in metric tonnes. Standard errors are also presented. Unharvested areas are shown in a separate table. As for the reduced yield, the yield per hectare is reduced for small, blighted and green potatoes etc. for table potatoes. The reduction for potatoes for processing of starch is made only for blighted potatoes. These reductions are made with standard values.

When calculating the yields unharvested areas is taken into account, which lower the yield per hectare and owing to that also lower the production. The unharvested areas vary between years depending on the conditions during the growing season. The calculation of total production is based on the reduced yields and areas based on figures from the administrative database for agricultural subsidies.

Since 2006, the farmers can use Internet as a tool for data delivery to Statistics Sweden, but the data collection is still mainly undertaken through telephone interviews with the farmers. The results for 2013 were based on a survey with a sample of 1 000 holdings for table potatoes and a sample of 192 holdings for potatoes for processing of starch.

List of tables

Explanation of symbols	9
1. Table potatoes. Preliminary results 2013	10
2. Potatoes for processing of starch. Preliminary results 2013	11
3. Potatoes. Area not harvested. Preliminary results 2013	12

List of terms

Antal företag	Number of holdings
Areal	Area
Färskpotatis	New potatoes
Hektarskörd	Yield per hectare
Hela riket	The whole country
Län	County
Matpotatis	Table potatoes
Medelfel	Standard error
Obärgad areal	Area not harvested
Potatis för stärkelse	Potatoes for processing of starch
Produktionsområde	Production area
Rötskadade	Blighted tubers
Småfallande	Small tubers
Standardtal	Standard value
Total skörd	Total production